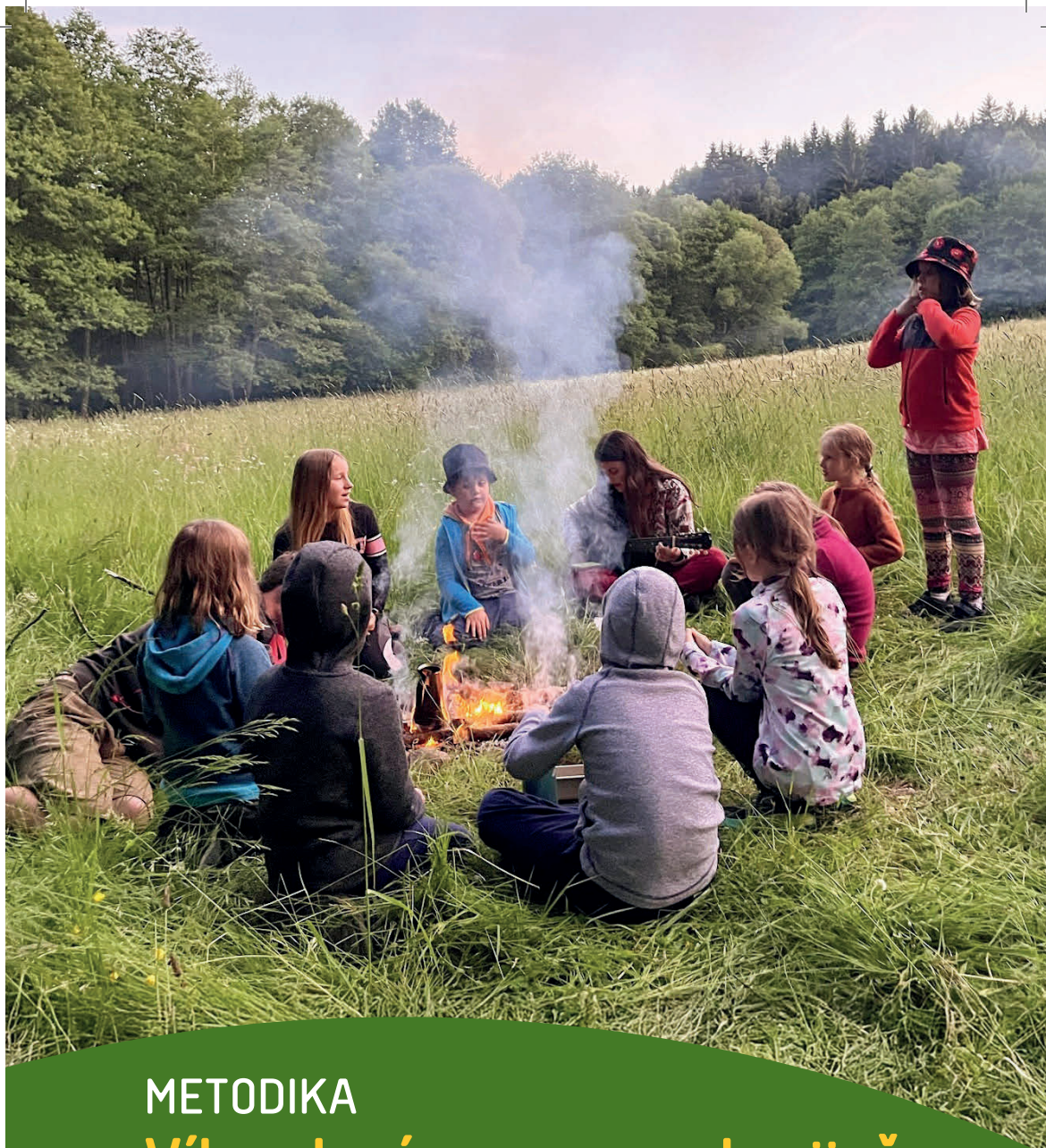

METODIKA

Víkendový program o krajině a klimatu pro děti 9–13 let

Hnutí
Brontosaurus

METODIKA HNUTÍ BRONTOSAURUS

Víkendový program o krajině a klimatu pro děti 9–13 let

Vydalo: Hnutí Brontosaurus
Brno 2025

Autorka: Mgr. Linda Horčíčková
Spolupráce: Mgr. Eva Pavelová a Mgr. Terezie Chamráthová
Grafická úprava: Roman Lukášek
Fotografie poskytl dětský brontosauří oddíl Titio

Děkujeme!

Úvod

„Neházej zbytky jídla do ohně, polož je na zem. My zítra odejdeme, a jiní lidé přijdou a snědí je. Jací lidé? Rosomák přijde, jezevec přijde, vrána přijde, myš přijde, a když myš nepřijde, mravenec přijde. V tajze tak chodí mnoho lidí. Jsou stejní jako my, jen kabát mají jiný.“

Miroslav Nevrlý: Karpatské hry

Ahoj, organizátore/organizátorko! Ano, myslím právě Tebe. Připravuješ program pro děti na téma klimatu a krajiny? Hledáš inspiraci? Pak jsi na správném místě!

V Hnutí Brontosaurus pracujeme s dětmi i mladými lidmi s cílem podporovat vzdělávání v oblasti ochrany přírody, klimatické změny a udržitelného rozvoje.

Tato metodika pro víkendovku **Klima a krajina** je určena vedoucím a organizátorům/organizátorkám dětských akcí, kteří chtějí do své práce začlenit environmentální vzdělávání a zážitkovou pedagogiku. Nabízí návod, jak připravit, zrealizovat a vyhodnotit víkendovou akci pro děti ve věku 9–13 let zaměřenou na změnu klimatu a adaptaci krajiny.

Cílem není předat encyklopedické znalosti, ale probudit v dětech zájem a pocit, že i malé kroky mají smysl.

Metodika nenabízí informace o praktickém a technickém organizování akce – předpokládáme, že je určena vedoucím a praktikantům, kteří s organizací mají zkušenosti.

Ať už využiješ celý program tak, jak je popsán, nebo si z něj vezmeš jen to, co ti nejvíc dává smysl a rezonuje s tvým přístupem k dětem a k tématu, věz, že každý vzdělávací krok se počítá!

1. Východiska a cíle

Zážitková pedagogika – minimum pro Tebe

Tato metodika vznikla spojením přístupů zážitkové pedagogiky a environmentální výchovy (EVVO).

Zážitková pedagogika se zde odráží zejména v praktických a prožitkových aktivitách s důrazem na jejich reflexi vzhledem ke stanoveným cílům. Čas věnovaný reflexi je stejně důležitý jako samotná aktivita – proto mu dopřej dostatečný prostor.

V zážitkové pedagogice program (např. hra) nikdy není cílem sám o sobě. Nehrajeme si proto, abychom děti jen zabavili. Vždy se ptáme:

- Co chceme účastníky naučit?
- Co jim chceme předat?
- Co si mají díky aktivitě zažít?

Základní schéma práce v zážitkové pedagogice je jednoduché:

cíl → akce → reflexe

1. **Cíl** – nejdřív si jasně stanovíme, co má být výsledkem.
2. **Akce** – teprve potom vymyslíme aktivitu, skrze kterou si účastníci vytvoří zkušenost odpovídající našemu cíli.
3. **Reflexe** – po akci se vracíme k prožité zkušenosti a zužitkováváme ji tak, aby došlo k posunu definovanému v cíli.

Má tedy každá hra cíl? Ano i ne.

- **Ano**, i odpočinková hra má cíl (např. „chceme si odpočinout“).
- **Ne**, pokud tímto cílem není pedagogický záměr. I to je v pořádku – jen je dobré vědět, proč takovou aktivitu zařazujeme.

Platí tedy, že po každé hře musí následovat reflexe? Ne nutně. Pokud cíl hry není pedagogický, reflexe není potřeba. Pokud ale má hra sloužit učení a rozvoji, reflexe je nezbytná.

2. Cílová skupina – kdo přijede na akci?

Metodika je použitelná pro skupinu dětí, se kterými se ty jako organizátor už znáš, ale i pro skupinu, která se sejde nově. Pokud skupinu neznáš, doporučujeme od dětí vybrat a předem projít zdravotní dotazníky, abyste věděli o případných omezeních.

Metodická poznámka: Pro skupinu, která se nezná, je vhodné zařadit více aktivit na jména a seznámení se. Tento prostor je vhodné vytvořit v pátek večer a klidně i v sobotu ráno.

Při psaní metodiky jsem před očima měla skupinu dětí ve věku **9–13 let**. Metodika je však jistě použitelná i pro širší věkovou skupinu, účast dětí osmiletých nebo čtrnáctiletých není překážkou.

Vývojové období mezi 9. a 13. rokem je období, kdy už zvládnou víkendový pobyt mimo domov a dokážou se učit souvislostem, ale pořád potřebují konkrétní příklady, jasný řád a hravé, prožitkové formy programu.

Z hlediska vývojové psychologie je dobré mít na paměti několik důležitých oblastí:

Kognitivní vývoj

Děti přecházejí z konkrétních operací k postupnému rozvoji abstraktního myšlení. Lépe chápou příčinu a následek, umí si představit „co by se stalo, kdyby...“, ale pořád potřebují konkrétní příklady a názornost. Dokážou se učit ze hry a pokusů, ocení, když se poznatek ukáže v praxi.

Sociální vývoj

Skupina vrstevníků je v tomto věku klíčová. Chtějí se zařadit do kolektivu, ale také získat uznání. Umí spolupracovat, ale objevuje se i rivalita – proto je dobré, aby program nabízel společný cíl, ne jen soutěžení. Vůči dospělým jsou kritičtější, ocení férovost a partnerský přístup. Zvládnou nést určitou odpovědnost a baví je, když dostanou důležitou roli.

Emoční vývoj

Jsou pestrí – střídají se projevy dětské hravosti a začínající puberty. Rychle se nadchnou, ale mohou se i urazit nebo stáhnout. Potřebují pocit bezpečí a zároveň prostor pro vyjádření (diskuse, sdílení, kreslení, příběhy). Důležitá je pozitivní zpětná vazba a podpora.

Tělesný vývoj

Část dětí už vstupuje do puberty a rozdíly mezi dívkami a chlapci se zvětšují. Mají hodně energie, ale rychle přepínají mezi aktivitou a únavou. Program proto musí střídat pohybové a klidové aktivity.

Morální a hodnotový vývoj

Začínají uvažovat o spravedlnosti, férovosti a odpovědnosti. Umí diskutovat „proč“ a hledat řešení. Baví je, když mohou mít vliv a něco změnit (např. společné rozhodování).

Relevance pro program na víkendové akci

- Potřebují strukturu a bezpečí – jasný program a pravidla, ale i prostor pro hru.
- Chápou souvislosti, ale nejlépe, když jsou zasazené do konkrétních situací a příběhů.
- Skupina je motivuje – proto fungují týmové hry a společné úkoly.
- Reflexe by měla být krátká, názorná a hravá (kreslení, symboly, emotikony).
- Je vhodné střídat akci a klid, soutěž a spolupráci, učení a hru.

3. Cíle akce

Primárním cílem environmentální výchovy je dosáhnout odpovědného chování člověka k životnímu prostředí jako celku.

Hlavní cíl

Účastníci programu získají představu o tom, jak spolu souvisí klima a krajina. Dokážou na jednoduchých příkladech vysvětlit, jak můžeme o krajinu pečovat skrze zacházení s vodou a se zelení nebo skrze práci s půdou.

Dílčí cíle

- Účastníci budou po absolvování umět popsat hlavní rozdíly mezi odolnou a zranitelnou krajinou.
- Účastníci dokážou po absolvování ukázat příklady míst, kde se voda v krajině zadržuje a kde naopak rychle odtéká.
- Účastníci si po absolvování odnesou pocit, že i malé kroky v péči o krajinu mají smysl. Dokážou vymyslet příklady konkrétních malých kroků, které mají smysl pro ochranu krajiny v jejich okolí.
- Účastníci navrhnu jeden konkrétní způsob, jak by mohli oni sami nebo jejich rodina pomoci krajině v místě, kde žijí (např. vysadit strom, pečovat o zeleň, šetřit vodou).

4. Organizační příprava

Tato metodika se zaměřuje na programovou náplň akce. Věřím, že organizaci, praktické a technické přípravě je dostatečná pozornost věnovaná jinde, případně je možné se obrátit na zkušené organizátory a mentory, kteří rádi pomohou.

Program je určený k víkendovému pobytu (od pátečního večera do nedělního poledne) uvnitř (např. na chatě), ideálně blízko přírody. Program je lépe realizovatelný v období jaro – podzim, v zimě by bylo potřeba některé venkovní úkoly a aktivity přizpůsobit.

Pokud zvolíte zázemí, kde nemáte na starosti vaření a další servis, věříme, že je program zvládnutelný ve 2 vedoucích. Ideálně doporučujeme 3 – 4 vedoucí / organizátory.

5. Realizace programu

Níže najdeš podrobný návod na program, hry a jejich reflexi. Ke každé aktivitě je uveden její cíl. Dohromady je program poskládaný tak, aby naplnil cíle celé akce. Délku programu, přesné otázky a konkrétní provedení si samozřejmě přizpůsob skupině, se kterou reálně pracuješ.

Program bude fungovat pro 8–24 dětí. Celý rámec je postavený na tvorbě prezentace na velké roli papíru, kam si výzkumné týmy zaznamenávají průběh víkendu a nové poznatky. Je to kreativní reflexní technika, která v sobě kombinuje deníkovou formu s vizuálním zapisováním toho, co děti během programu objevují.

Děti pracují ve výzkumných týmech, takže spolupracují, a zároveň má každý možnost se projevit v tom, co mu jde nejlépe (psaní, kreslení, tvoření, prezentace...). Výsledné prezentace na papírových rolích slouží i pro evaluaci akce – ukazují, jak se dařilo naplňovat cíle.

Struktura programu

Den/čas	Program	Popis	Délka	Cíl
	Příjezd a ubytování, večere			
Pátek večer	Úvod – praktické	Co nás čeká, kde co je, nastavení pravidel	15 min	Vytvořit bezpečné prostředí
	Ledolamky a seznamovací hry	Pokud pracuješ s novou skupinou, zařaď víc her na jména	30 min	Seznámení, navnadění účastníků
	Úvod do programu víkendu Klima a krajina	Rozdělení do výzkumných skupin, tvorba názvu a symbolu, prezentace na roli papíru	30 min	Uvedení do tématu, motivace
	Hra na pojmy	Skupinová hra s pojmy a slovy relevantními k tématu	45 min	Sjednocení znalostí pojmů, které budeme během víkendu používat
Sobota ráno	Rozcvička	Zloději vody honí kapky vody	10 min	Probudit, rozhýbat, připomenout téma víkendu
	Snídaně			
Sobota dopoledne	Odolná a zranitelná krajina	Získejte obrázky, Typické znaky, Skládačka prvků v krajině, Ilustrace	1,5 h	Postupně seznámit děti se znaky odolné a zranitelné krajiny, hlubší pochopení role jednotlivých krajinných prvků
	Svačina			
Sobota dopoledne	Tvůrčí dílna – modelování krajiny v krabici	Skupiny tvoří modely odolné a zranitelné krajiny	45 min	Seznámit se a zažít si tvořením odolnou a zranitelnou krajinu, porozumět prvkům v ní
	Reflexe a výstup na prezentační roli	Společné sdílení a zapisování na prezentační roli	45 min	Ukotvení poznatků
	Oběd			

Den/čas	Program	Popis	Délka	Cíl
	Polední klid			Prostor pro odpočinek, volnou hru a zpracování prožitého
Sobota odpoledne	Výlet po okolí s plněním skupinových úkolů	Skupiny plní úkoly v krajině, poznávají prvky přímo v terénu. Svačina probíhá během výletu.	3 h	Pohyb, poznání, spolupráce, propojování pojmů
	Reflexe výletu	Sdílení zkušeností a zaznamenání na prezentační roli	45 min	Zpracování zážitků, upevnění poznatků
	Večeře			
Sobota večer	Příběh Muž, který sázel stromy	Společné čtení nebo poslech příběhu	45 min	Ukázat sílu jednoho člověka, prostor k zamyšlení
Neděle ráno	Rozcvička: Sazení dubů	Krátká pohybová aktivita	10 min	Probuzení, naladění na den
	Snídaně			
Neděle dopoledne	Reflexe na příběh Muž, který sázel stromy	Sdílení myšlenek, tipy na konkrétní akce u nás i doma	1,5 h	Uvědomění si poselství příběhu, praktické využití
	Svačina			
	Reflexe na celý víkend, závěr	Ocenění prezentací výzkumných týmů. Sdílení, uzavření programu. Zpětná vazba od účastníků.	45 min	Zarámovat a uzavřít víkend
	Úklid, oběd, odjezd			

Podrobně k programu

Úvod – praktické (15 min)

Cíl: Vytvořit bezpečné prostředí

Tím, že účastníky seznámíme s týmem, prostředím a pravidly (jak objektu a jeho okolí, tak skupiny), dáme jim informace o programu a odpovíme na otázky, významně přispějeme k tomu, aby se cítili bezpečně.

Tipy, na co nezapomenout:

- Za kým jít s otázkami
- Kdo je zdravotník
- Za kým jít, když je problém s ubytováním
- Kde jsou toalety
- Kde a kdy bude jídlo + pitný režim
- Kdy je budiček, večerka
- Dobrovolnost aktivit, ale pravidlo, že se nesmí vzdalovat

Pomůcky: žádné speciální pomůcky

Příprava předem: mít jasné rozdělené role vedoucích, připravené základní informace a pravidla

Skupiny: celá skupina společně

Ledolamky a seznamovací hry (30 min)

Cíl: Seznámení, navnadění účastníků

Drobné hříčky, při kterých se účastníci dozví jména, něco víc o sobě navzájem a poprvé si vyzkouší jednoduchou spolupráci.

Příklady seznamovacích her a ledolamek:

Jmenovky

Aktivita se hodí zařadit zejména v nové skupině, ale je skvělá i pro skupinu, která se už mezi sebou zná. Cílem je mít na jmenovce napsané svoje jméno. Každé písmeno na jmenovku napíše jiný spoluhráč, kterému odpovím na jeho otázku.

Každému hráči rozdáme prázdnou jmenovku (stačí lepící štítek) s instrukcí, aby si ho nalepil na oblečení viditelně, ale tak, aby mu nevadilo, že na něj bude někdo druhý psát. Každý dostane fixu. Hráči se pohybují volně po prostoru. Když se dva hráči potkají, jeden položí otázku a druhý odpoví. Ten, který odpověděl, dostane „za odměnu“ napsané jedno písmeno ze svého jména na svou jmenovku. Pokračuje k dalšímu hráči.

Příklady otázek:

Jaká je tvoje oblíbená barva/jídlo/předmět ve škole/sport/aktivita..., Kde bydlíš? Co jsi dělal o prázdninách? Fantazii se meze nekladou. Hráči, kteří se už navzájem znají, budou pravděpodobně vymýšlet hlubší a nápaditější otázky než hráči, kteří se vidí poprvé.

A-B Iajna

Potřebujeme jednu „Iajnu“. Stačí natažené lano či provaz, uvnitř čára papírovou páskou na podlaze, na betonu čára křídou. Lze využít i přírodní prostor - kládu, rozhraní trávníku a betonu...

Hráči se všichni postaví na lajnu. Pak dostanou zadání, aby se seřadili podle různých kritérií.

Příklady kritérií na řazení se:

Podle jména podle abecedy, podle výšky, podle odstínu očí, podle velikosti nohy, podle věku, podle toho, jak dlouho chodí do oddílu... fantazii se meze nekladou.

Alternativa: je možné hráčům zakázat mluvit a nechat je řadit se potichu

Místa si vymění

Oblíbená varianta hry „škatulata škatulata hejbejte se“. Hráči stojí v kruhu a každý má označené své místo (koberečky, ale pokud nemáme, stačí přírodnina – kámen nebo kus dřeva, toto můžeme nechat hráče najít přede hrou).

Jeden hráč stojí uprostřed a říká: „Místa si vymění všichni, kteří...“ a doplní kritérium, které ale musí platit i pro něj. Jeho úkolem je zaujmout místo některého z měnicích se hráčů. Tím se doprostřed kruhu dostane někdo jiný a pokračuje „Místa si vymění všichni, kteří...“.

Vyplatí se dávat pozor, aby kritéria platila i na hráče, který je uprostřed kruhu vymýšlí, hráči na to často zapomínají.

Hráči často používají oblečení (všichni, kteří mají černé boty). Pokud chceme hráče motivovat k hlubším otázkám, po chvíli můžeme omezit kritéria o oblečení. Kritéria se dají nastavovat různě osobní – laťku nastavujeme tak, že uprostřed kruhu zůstane instruktor/vedoucí a vymýšlí on.

Příklady kritérií:

Místa si vymění všichni, kteří mají rádi matematiku/mají sourozence/byli letos u moře/mají radši lyžování než plavání/už někdy ochutnali alkohol... fantazii se meze nekladou.

Hra 1-2-3.

Jedná se o vtipné počítání ve dvojicích. Dvojice hráčů stojí naproti sobě a počítají do tří tak, že se střídají. Počítání pak ztěžujeme tím, že postupně vyměníme číslo 1 za tlesknutí, číslo 2 za plácnutí do stehů, číslo 3 na poskočení. Na konci můžeme dát soutěž dvojic, kdo vydrží nejdéle bez chyby nebo zaváhání.

Pomůcky: lepička na jmenovky, fixy, prostor na pohyb, lano nebo jinou „čáru“, koberečky nebo přírodniny na označení míst

Příprava předem: vybrat 2-3 hry podle prostoru a skupiny, domluvit vedoucího, který je povede

Skupiny: celá skupina společně, během her se míchají

Seznamovacích her a ledolamek existuje mnoho a mnoho, nebojte se zařadit své oblíbené nebo naopak vyhledat jiné, nové, originální.

Úvod do programu víkendu – Klima a krajina (30 min)

Cíl: Uvedení do tématu, motivace

Vítáme účastníky na víkendovce Klima a krajina. Zeptáme se, kdo ví, co znamená klima a krajina – a ujistíme je, že pokud to někdo neví, po víkendu už bude vědět.

Doporučuji udělat s účastníky krátký brainstorming na téma krajina a poté na téma klima. Můžeme cokoli, co účastníky napadá, pouze sdílet slovně, anebo je rovnou necháme brainstorming zaznamenávat na prezentační roli papíru.

Podporujeme účastníky v nápadech, nechceme samozřejmě žádné definice, spíš „co všechno s pojmem souvisí“.

Metodická poznámka – definice:

Krajina

- Podle Zákona o ochraně přírody a krajiny ČR: „Krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky.“
- Evropská úmluva o krajině (Florence 2000): „Krajina je část území, jak je vnímána obyvateli, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů.“

Klima

V učebnicích klimatologie se klima často definuje jako „dlouhodobý režim počasí“ pro určité území – tedy průměrné stavy a variability meteorologických prvků (teplota, srážky, vítr, vlhkost atd.) za delší časové období (např. 30 let).

Z hlediska klimatologického systému: klima je střední stav (statistika) atmosféry, hydrosféry, kryosféry atd. v daném prostoru a čase.

J. von Hann (klasická definice): „Klima je soubor meteorologických jevů (teplota, srážky...), které charakterizují průměrný stav atmosféry v nějakém místě.“

Klima se mění různými vlivy a v posledním století výrazně i lidskou činností.

Během víkendu budeme společně zažívat dobrodružství a zjišťovat, jak klima a krajina souvisí, co přírodě pomáhá a co jí škodí. Budete klimatickými krajinnými výzkumníky. V týmech budete zjišťovat různé důležité informace týkající se vlivu klimatu i našeho hospodaření na místní přírodu a krajinu. Abyste mohli svoje zjištění prezentovat ostatním, máte k dispozici roli papíru.

Na ni budete kreslit, psát, lepit, to je na vás. Teď je vaším úkolem zvolit pro svůj tým jméno a symbol a ztvárnit je na svou roli papíru jako začátek vaší prezentace, která bude vznikat během celého víkendu.

Pomůcky: dlouhé role papíru, pastelky, fixy, barvy, lepidlo, izolepa, barevné papíry

Příprava předem: připravit role papíru – ideálně dlouhou roli, pokud nemáš, tak několik flipchartových papírů, výtvarné pomůcky, promyslet způsob rozdělení do skupin

Skupiny: výzkumné týmy po 4–6 dětech

Metodická poznámka:

Rozdělení účastníků do skupin může – zcela náhodně, nechat děti, ať si vyberou samy, nebo mít skupiny rozdělené předem podle cíle (např. promíchat věkové skupiny, dát dohromady děti, které se běžně nebaví, nebo naopak nechat, aby pracovaly s těmi, s nimiž se jim dobře spolupracuje).

Hra na pojmy (45 min)

Cíl: Sjednotit znalost pojmů, se kterými budeme během víkendu pracovat

Po místnosti/venku rozložíme kartičky s pojmy. Výzkumné týmy je sbírají a pak třídí na dvě hromádky:

- pojmy, které umí vysvětlit,
- pojmy, které vysvětlit neumí.

Ty, které umí vysvětlit, rovnou lepí na svou prezentační roli. Pojmy, které neumí, se snaží vyměnit s jinou skupinou za něco, co znají. Pokud zůstanou kartičky, které neumí vysvětlit nikdo, projdeme je společně a vysvětlíme. Podle úrovně skupiny (například zjištěné v předchozím brainstormingu klima/krajina) dovysvětlíme „složitější“ pojmy – klimatická změna, oxid uhličitý... a to i v případě, že se jich někdo ujme a umí je vysvětlit.

Pojmy si můžete snadno (klidně i ručně) dodělat vlastní, pokud přijdete na nějaký, který vám v programu schází.

Pokud zbývá čas, můžeme přidat pantomimu: jedna skupina předvádí pojem, ostatní hádají. Alternativně mohou děti pojem popsat slovy, aniž by použily příbuzná slova.

Pomůcky: kartičky s pojmy (najdeš v příloze), lepidlo, prezentační role

Příprava předem: připravit a vystříhat kartičky, domluvit si základní vysvětlení pojmů

Skupiny: výzkumné týmy po 4–6 dětech

Příklady pojmů (viz příloha)

klima krajina počasí déšť sucho povodeň řeka louka les strom
keř tráva půda hlína písek skála voda studánka rybník tůň
louže pramen kořen list kapka slunce vítr mrak sníh led suchá

Metodická poznámka:

Hru lze přizpůsobit věku a znalostem dětí – mladším dejte víc vizuálních pomůcek (obrázky), starším klidně i složitější pojmy (např. skleníkový plyn, eroze). Důležitý je společný moment, kdy si chybějící pojmy vysvětlíte dohromady.

půda bahno eroze svah kopec údolí remízek pole skleníkový plyn oxid uhličitý (CO_2) kyslík stín přehrada kořenový systém louka plná květin beton asfalt město klima se mění oteplování teplota vlhkost voda v půdě prales mokřad bažina včela opylovač potravní řetězec žížala hmyz vysychání studní stromy hrdinové zelený štít klimatická změna odlesňování výsadba stromů lesní požár vlny veder přívalové deště tání ledovců vymírání druhů biodiverzita

Rozcvička – Zloději vody honí kapky vody (10 min)

Cíl: Probudit děti, rozhýbat je a připomenout téma víkendu

Každý dostane modrou kartičku – kapku vody. Někteří účastníci obdrží kartičky se zlodějem vody (např. beton, obří holé pole, zastavěná plocha, horký vítr). Úkolem „zlodějů“ je chytit co nejvíce kapek, úkolem ostatních je unikat. Pokud je kapka chycena, vypadává ze hry. Po každém kole vyměníme role, aby si všichni vyzkoušeli obě pozice.

Na závěr si zloděje vody děti nalepí na prezentační roli (drobná forma reflexe).

Pomůcky: kartičky kapek vody (modré papírky), kartičky zlodějů vody s pojmy. Doporučuji poměr cca 1 zloděj vody na 5 hráčů. (najdeš v příloze)

Příprava předem: připravit a rozstříhat kartičky, vysvětlit význam jednotlivých „zlodějů“

Skupiny: celá skupina, role se střídají

Metodická poznámka:

Hru lze hrát vícekrát a obměňovat počet zlodějů. V následujících kolech je možné ubírat vodní kapky a přidávat zloděje, což ilustruje úbytek srážek jako jeden z projevů změny klimatu.

Odolná a zranitelná krajina (1,5 h)

Cíl: Seznámit se s pojmy odolná a zranitelná krajina, porozumět prvkům, které v ní hrají roli

Získejte obrázky (20 min)

Cíl: Hravě získat obrázky a děti rozhýbat, protáhnout, aktivovat

Děti mají za úkol doběhnout pro obrázky ilustrující typické rysy odolné a zranitelné krajiny, které jsou rozmístěné venku, například po zahradě nebo po lese. Podle počtu dětí můžeme obměňovat způsoby, jak pro obrázky „běhají“, například: Po dvojicích, po trojicích, samostatně po jedné noze, běží pozadu, skáčou jako žaby...

Pomůcky: Různé obrázky znázorňující odolnou a zranitelnou krajinu – můžete použít obrázky přiložené k této metodice (najdeš v příloze) nebo doplnit vlastní.

Příprava předem: Rozmístíme obrázky venku po určeném území.

Skupiny: všechny děti najednou

Typické znaky odolné a zranitelné krajiny (30 min)

Necháme děti roztrždit obrázky na ty, které znázorňují odolnou a ty, které znázorňují zranitelnou krajinu. Zadáme to nejprve bez toho, abychom jim vysvětlovali rozdíly a jednotlivé znaky a jen pozorujeme, jaký je výsledek.

Poté, co mají děti hotovo, zhodnotíme, co mají dobře a případné chyby a na obrázcích vysvětlíme, co to je odolná a zranitelná krajina. Můžeme použít tyto metafory:

- **Odolná krajina:** Připomíná houbu – zadržuje vodu, obsahuje lesy, remízky, meandrující potoky, mokřady.
- **Zranitelná krajina:** Připomíná cedník – voda odtéká pryč, najdeme v ní holá pole, narovnané potoky, velké plochy bez vegetace.

Metodická poznámka:

k pojmům odolná a zranitelná krajina: Používáme je zde, protože jsou dětem srozumitelné.

Jedná se o:

- **Odolná krajina = resilientní / ekologicky stabilní krajina:** Rozmanitá zeleň (lesy, louky, keře, remízky), hodně kořenů v půdě, meandrující toky, tůňe, rybníčky, mokřady; krajina hostí mnoho rozmanitých druhů živočichů; půda je vlhká a drží pohromadě; voda se vsakuje a zůstává déle
- **Zranitelná krajina = Degradovaná / ekologicky nestabilní krajina:** Velké lány bez stromů, monokulturní lesy, vysušené mokřady, narovnané vodní toky, odvodňovací kanály; zvířata se v krajině necítí dobře a opouštějí ji; voda rychle odtéká pryč, půda se drolí a odplavuje, eroduje, častěji povodně i sucho

Prvky v krajině (30 min)

Cíl: Na základě předchozí znalosti a obrázků, s kterými děti už pracovaly, ještě více prohloubit pochopení toho, jak se chovají jednotlivé prvky v krajině odolné a v krajině zranitelné.

Pomůcky: rozstříhaná tabulka (najdeš v příloze) pro každý výzkumný tým. Doporučujeme použít tvrdší papír.

Příprava předem: vytisknout a rozstříhat tabulky pojmů a umístit na různá místa (například pro každý tým na jeden vzdálenější stůl).

Skupiny: výzkumné týmy po 4 – 6 dětech

Dětem zadáme pouze nadpisy tabulky: Prvek, Jak pomáhá krajině, Jak vypadá v odolné krajině, Jak vypadá ve zranitelné krajině. Na příkladu (například stromu) vysvětlíme, jak jednotlivé kartičky skládat. Děti po jednom nosí kartičky a snaží se správně poskládat celou tabulku.

Na závěr s dětmi jejich výsledky zkontrolujeme a necháme je celou tabulku z jednotlivých kartiček nalepit na jejich prezentační roli.

Ilustrace (10+ min)

Cíl: Zvědomit ještě více odolnou a zranitelnou krajinu a nechat děti odpočinout a kreativně se vyřádit na jejich výzkumné roli.

Pomůcky: fixy, pastelky, výzkumné prezentační role papíru jednotlivých skupin

Příprava předem: vhodný prostor pro tvoření, nachystat pomůcky

Skupiny: výzkumné týmy po 4 – 6 dětech

Vyzveme děti, aby ve zbývajícím čase namalovaly na své výzkumné role krajinu odolnou a krajinu zranitelnou. Můžou tvořit dohromady nebo každý zvlášť, tvoření necháme úplně na nich.

Tvůrčí dílna – modelování krajiny v krabici (45 min)

Cíl: Zažít tvořením rozdíl mezi odolnou a zranitelnou krajinou, porozumět prvkům, které v ní hrají roli.

Výzkumné skupiny vymodelují z přírodnin krajinu, která buď zadržuje vodu (odolná), nebo ji naopak rychle propouští pryč (zranitelná). K tvoření poslouží krabice od bot nebo vymezený prostor venku. Skupiny losují, zda staví odolnou, nebo zranitelnou krajinu.

Pomůcky: krabice od bot nebo vymezený prostor, přírodniny (hlína, písek, kamínky, klacíky, mech, šišky...), obrázky odolné a zranitelné krajiny, voda

Příprava předem: zajistit krabice nebo vhodný prostor, nasbírat či připravit základní přírodniny, připravit obrázky k ukázce

Skupiny: výzkumné týmy po 4–6 dětech

Metodická poznámka:

Pokud máme více skupin, je dobré, aby většina tvořila odolné krajiny – aby reflexe nebyla jen negativní. Závěrem děti mohou nalít trochu vody na své modely a pozorovat, jak se chová. Reflexe na prezentační roli pak upevní jejich poznatek.

Výlet po okolí s plněním skupinových úkolů (3 h)

Cíl: Pohyb, poznání okolí, spolupráce, propojování pojmů, s kterými pracujeme

Předem naplánujeme trasu, ideálně tak, abychom procházeli rozmanitou krajinou (les, louka, vodní tok, mokřady...), vzdálenost doporučujeme cca 6 km, s přihlédnutím na věk dětí. Během výletu plní výzkumné týmy úkoly. Můžeme je vyhodnocovat hned na místě, ale lépe, pokud do týmu mají děti jeden chytrý telefon a úkoly/místa, která najdou/vytvoří, fotí.

V příloze naleznete návrh skupinových úkolů seřazených podle časové náročnosti. Vyberte z nich pro vás nejzajímavější a nejrelevantnější (cca 10, max 15). Vybírejte tak, aby byly úkoly různorodé. Doporučujeme na vhodných místech dělat zastávky a úkoly zadávat postupně, ale je také možné nechat děti na zastávkách losovat. Postupné zadávání úkolů umožňuje přizpůsobovat jejich množství a charakter časovému průběhu výletu i krajině, která je momentálně na výletě kolem nás.

Pomůcky: naplánovaná trasa, svačina s sebou, vytištěné skupinové úkoly

Příprava předem: vybrat a připravit skupinové úkoly

Skupiny: na výlet jdeme společně, úkoly plníme po výzkumných týmech po 4 - 6 dětech

Reflexe výletu (45 min)

Cíl: Zpracování zážitků, upevnění poznatků

Týmy si sednou společně se svými rolemi. Nejprve projděte plnění jednotlivých úkolů. Týmy si sdílejí své fotky, případně diskutují. Po té mají na úkol na svou prezentační roli nakreslit jednoduchou mapu výletu a vyznačit na ni významné zastávky, plnění úkolů, prvky v krajině, významné události - zkrátka cokoli, co pro ně bylo během výletu důležité. Mapy si pak navzájem ukážou a popíšou.

Pomůcky: prezentační role výzkumných týmů, výtvarné potřeby, výstupy z úkolů z výletu

Příprava předem: žádná

Skupiny: výzkumné týmy po 4 - 6 dětech

Metodická poznámka:

věnujte reflexi po výletě náležitou pozornost. Vyplatí se dát po návratu 15 min pauzu na převlečení a potom uvést reflexi.

Metodická poznámka:

Reflexi na výlet se skupinovými úkoly můžeme uvést i po večeři, záleží, jak nám vyhovuje načasování.

Příběh Muž, který sázal stromy (45 min)

Cíl: Ukázat sílu jednoho člověka, prostor k zamyšlení

Příběh rámuje téma víkendu a téma celého dne. Zdůrazňuje roli jednotlivce a činů každého z nás. Večer uvedeme jen příběh, případně odpovíme na otázky, vysvětlíme pojmy. K příběhu se vrátíme v programu v neděli ráno.

Možnosti uvedení příběhu:

Řekneme dětem, že jim pustíme/přečteme příběh, ať dobře poslouchají, že se k tomuto příběhu ještě vrátíme zítra. Pokud máme k dispozici techniku, můžeme příběh pustit na počítači nebo na plátně. Příběh je na děti docela dlouhý, můžeme ho zastavovat a ptát se na pojmy, kterým (možná) nerozumí.

Příběh můžeme i přečíst, ke stažení zde - Překlad není příliš zdařilý, pokud máte přístup ke knižce (například z knihovny), doporučuji použít oficiální knihu.

Metodická poznámka:

Pokud máme ve skupině i menší děti, doporučuji přeskočit čas 6:20 - 7:30 (zobrazení těžkého života neadekvátní k dětskému věku).

Pomůcky: kniha nebo video s příběhem

Příprava předem: pokud promítáme video, tak připravit techniku (notebook nebo plátno)

Skupiny: Společně

Rozcvička (15 min)

Cíl: Probudit, rozhýbat, připomenout včerejší příběh

Sázení dubů: Dramaticky s dětmi ztvárníme růst dubu od zasazení žaludu po vzrostlý strom. Používejte celé tělo, hrajte si, zasad'te společně dubový les! Můžeme s duby projít i jednotlivá roční období – můžeme zahrát první lístky, květy, žaludy, opadání listů, první sníh. Můžeme ztvárňovat jednotlivé části stromu – kořeny, mohutný kmen, košatou korunu.

Metodická poznámka:

Hrajte si! Nechte děti, ať se vyřádi, neexistuje "správná odpověď"!

Reflexe na příběh Muž, který sázel stromy (1,5 h)

Cíl: Uvědomění si poselství příběhu, praktické využití

Připomeneme včerejší příběh. Necháme děti převyprávět příběh vlastními slovy a to tak, že každá výzkumná skupina vždy řekne jednu větu a střídají se. Pokud máme málo dětí, například jen 2 výzkumné skupiny, může jednu větu říkat každé dítě, případně po dvojicích. Poté, co si takto příběh připomeneme, zařadíme následující pohybovou techniku reflexe: Vymezíme území (například větší místnost nebo hřiště), které jasnou čarou (lanem, křídou, páskou) rozdělíme na 2 poloviny. Po jednom říkáme následující tvrzení s tím, že kdo souhlasí s jedním názorem, jde na jednu stranu od čáry, druhý názor na druhou stranu. Případně souhlasí a nesouhlasí s tvrzením. Čím dále od čáry, tím vyhraněnější názor. Pokud je odpověď někomu jedno, nemůže se rozhodnout, případně prostě neví, zůstává uprostřed na čáře.

Tato technika přiměje každého účastníka zamyslet se sám za sebe, vyjádřit svůj postoj a zároveň umožňuje vidět, jak jsou na tom ostatní, s kým se shodnu a kdo to má jinak.

Pomůcky: dostatečný a klidný prostor, lano/páska na dělicí čáru

Příprava předem: připravit si otázky k reflexi (viz níže)

Skupiny: Společně

Otázky do reflexe:

Myslím si, že sázet stromy je důležitější než starat se o lidi.

Připadá mi lepší dělat malé věci pravidelně, než jednou za čas něco velkého.

Připadá mi těžké začít něco, co výsledky přinese až za mnoho let.

Metodická poznámka:

Zdůrazněme, že tvrzení nemají správnou odpověď, že jakkoliv to mají, je to ok. Není to test se správnými odpověďmi!

Kdybych byl/a pastýř jako v příběhu, dokázal/a bych sázet stromy každý den.
Věřím, že když něco dělám pro přírodu, má to smysl, i když to nikdo jiný nevidí.
Líbí se mi, když vím, že moje činy pomůžou až lidem, kteří se narodí po mně.
Myslím si, že lepší je rychlá akce než pomalá a trpělivá práce.
Myslím, že příběhy jako „Muž, který sázel stromy“ můžou lidi opravdu inspirovat.
Věřím, že i jeden člověk dokáže změnit svět kolem sebe.
Myslím, že příroda si poradí sama a lidi ji nemusí tolik chránit.
Podle mě je důležitější chránit zvířata než rostliny.
Mám radši divokou, nespoutanou přírodu než udržovanou zahradu nebo park.
Myslím, že děti mohou inspirovat dospělá k ochraně přírody.
Věřím, že když lidé pracují spolu, dokážou víc než jednotlivci.
Jsem radši, když dělám věci sám/sama, než když pracuji ve skupině.
Je pro mě jednodušší udělat něco pro přírodu doma než někde daleko.
Podle mě mají malé kroky velkou sílu.
Myslím, že pro mě je důležitější pohodlí než ochrana přírody.
Myslím si, že krajina, ve které žiju, je odolná.

Na závěr necháme výzkumné skupiny krátce ztvárnit stopu příběhu Muž, který sázel stromy, na prezentační roli. Pokud máme k dispozici žaludy, mohou tavnou pistolí nalepit na roli žaludy, které si přinesly včera z výletu.

Následuje část, kdy podpoříme děti v tom, aby vymyslely, co konkrétně by se dalo udělat v jejich okolí pro klima a krajinu.

Navážeme to na příběh Muž, který sázel stromy, kde jeden člověk změnil za mnoho let celý ráz krajiny. Pokud by takových lidí bylo více, celá proměna by se stala rychleji/ve větším. Nemusíme tedy sázet 100 dubů každý den, stačí, když nás 10/20/50/100 dětí udělá něco občas a efekt může být podobný.

Co by to mohlo být?

Je něco, co každý z vás pro lepší stav klimatu a krajiny už dělá?

Podpořte děti v tom, že tam patří i třídění odpadu, umírněná spotřeba nebo třeba to, že se o téma zajímají a přijeli na tuto víkendovku. Že i mluvit s dalšími dětmi/lidmi na téma ochrany přírody se počítá.

Udělejte a napište na prezentační role seznam konkrétních kroků, co dělat. Podle počtu výzkumných skupin slučte třeba 2 dohromady nebo na tom pracujte všichni dohromady. Napište seznam a nechte každé dítě zakroužkovat (nebo se podepsat) k jednomu nebo více krokům, na kterých zkusí ve svém životě pracovat.

Metodická poznámka:

Zdůrazněte, že se to nemusí dařit pořád, že to není nijak závazné, ale že je důležité o tom přemýšlet a zkoušet to. Pokud se někdo nechce zavázat (zakroužkovat, podepsat), nenutíme ho.

Volitelný bonus, inspirace

Pokud je metodika použita pro dětský oddíl, který se schází pravidelně, který je navázán na jedno místo (klubovnu, základnu), můžete využít většího přesahu do vašeho okolí:

Zamyslete se, jestli ve vašem okolí (klubovny, základny) je možné něco podniknout... Nemusíte přemýšlet nad tím, jestli to jste schopni udělat nebo zařídit, plánujte ve velkém!

Případně je to možné navázat i na něco, co viděli na sobotním výletu - na co jste třeba poukázali v terénu (nebo jste třeba i vyfotili). Můžete promítnout zajímavé místo z výletu (děti si to budou pamatovat) a můžou malovat zdravější verzi toho místa - nebo to může být fotka z jiného vám známého prostředí (ve městě, kolem klubovny...).

Reflexe na celý víkend, závěr (45 min)

Cíl: Zarámovat a uzavřít víkend

Pomůcky: prezentační role výzkumných týmů, fotoaparát (mobil) na zaznamenávání reflexe, případně tužka, papír na poznámky

Příprava předem: zajistit dostatek času a dobrý klidný prostor

Skupiny: Společně

Zde připomínáme cíle akce:

Hlavní cíl

Účastníci programu získají představu o tom, jak spolu souvisí klima a krajina. Dokážou na jednoduchých příkladech vysvětlit, jak krajinu chrání voda, stromy a půda.

Dílčí cíle

- Účastníci po absolvování budou umět popsat hlavní rozdíly mezi odolnou a zranitelnou krajinou.
- Účastníci po absolvování dokážou ukázat příklady míst, kde se voda v krajině zadržuje a kde naopak rychle mizí.
- Účastníci si po absolvování odnesou pocit, že i malé kroky v péči o krajinu mají smysl. Uvedou příklad malých konkrétních kroků, který má smysl pro krajinu v jejich okolí.
- Účastníci navrhnou jeden konkrétní způsob, jak by mohli oni sami nebo jejich rodina pomoci krajině v místě, kde žijí (např. vysadit strom, pečovat o zeleň, šetřit vodou).

Sedneme si do místnosti po výzkumných týmech. Výzkumné týmy postupně představí svoje prezentační role. U toho shrneme, co se celý víkend dělo.

Každý postupně představí na roli místo, které

- ho nejvíc bavilo

- kde se něco zajímavého dozvěděli (a sdílí co)
- kde se naučili o tom, co je to odolná a zranitelná krajina

Můžeme znovu shrnout konkrétní kroky, které by děti chtěly dělat (které zakroužkovaly nebo se k nim podepsaly).

Zeptejme se jich, jestli je napadá, jakou podporu by potřebovaly, aby se jim to dařilo, a případně je odkážeme na to, kde takovou podporu získat, kam se obrátit o pomoc (rodina, škola, kroužek, neziskovka, vrstevníci, případně zdroje informací – knihy, internet).

Na závěr zařadíme techniku teploměru:

Požádáme účastníky, ať zavrou oči, a každý sám za sebe si rozmyslí odpověď na otázku. Na pokyn zvednou ruku tak vysoko, jak pozitivní je jejich odpověď – čím výš, tím lépe, úplně na zemi = nejhorší. Když všichni ukazují, můžou se podívat, jak to mají ostatní.

Otázky:

- Kolik nových informací o klimatu a krajině jsi za víkend získal/a nebo se naučil/a? (*spoustu – nic nového*)
- Máš chuť dál pro klima a krajinu něco dělat, zajímat se o toto téma? (*hodně – vůbec*)
- Máš představu o tom, jak voda, stromy a půda souvisí s udržováním vody v krajině a tedy se změnami klimatu? (*ano, celkem vím – nevím vůbec*)

Metodická poznámka:

Pokud potřebujeme tyto informace do závěrečné zprávy/k vyhodnocení akce, pořizujeme za tímto účelem fotky ve chvíli, kdy mají děti ruce nahoře (nebo dole).

Evaluace a zpětná vazba

Na úrovni dětí – proběhla reflexe a evaluace na konci víkendu, je dobré mít fotky/poznámky z toho, co děti říkaly, jak se vyjadřovaly. Doporučujeme vyfotit si „prezentační role“.

Na úrovni cílů akce – Zhodnoťte v týmu, zda se podařilo dosáhnout cílů akce.

Na úrovni týmu – zpětná vazba

- ke skupině (specifika skupiny, jak fungovala)
- k programu (Co se povedlo? Co se nepovedlo? Co příště jinak a jak?)
- v týmu navzájem (Jak se nám spolupracovalo? Co příště vylepšit?)
- k zázemí, materiálu, organizaci akce

Formulujte si doporučení pro příště/pro ostatní.

Přesah víkendu

Přesah víkendu spatřujeme v plnění konkrétních kroků, které si děti formulovaly. Pokud máte kam, vystavte někde prezentační role (klubovna, třída).

6. Závěr

Metodika je pozváním k vlastnímu hledání cest, jak s dětmi mluvit o krajině a klimatu skrze zážitek. Nabízí hotový rámec, který lze snadno upravit podle skupiny a prostředí. Důležité není držet se přesně postupu, ale zachovat smysl – umožnit dětem poznávat, zkoumat a přemýšlet o světě kolem sebe.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

GIONO, Jean. Muž, který sázel stromy. Přel. Hana Bělíková. Praha: Odeon, 1989. ISBN 80-207-0090-4.

KOPŘIVA, Pavel a kol. Respektovat a být respektován. Brno: Společnost pro mozkově kompatibilní vzdělávání, 2018. ISBN 978-80-907143-0-0.

HÁLEK, David. Zážitková pedagogika v praxi. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0863-4.

TISCHLER, Vojtěch. Ekosystémové vazby a krajina. Brno: Lipka, 2020. ISBN 978-80-907233-4-8.

KOLÁŘ, Jan. Práce s reflexí u lektorů osobnostně sociálního rozvoje. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6350-2.

NEVRLÝ, Miroslav. Karpatské hry. Brno: Edice skautské cesty, 1992. ISBN 80-900970-1-9.

MATUŠKA, Petr. Významné krajinné prvky města Brna. Brno: Odbor životního prostředí Magistrátu města Brna, 2007.

REITMAYEROVÁ, Eva a BROUMOVÁ, Věra. Cílená zpětná vazba. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-253-2.

LIPKA. Krajina v obrazech: učební pomůcka o vývoji krajiny ve střední Evropě. Brno: Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, [nedatováno].

MÁCHAL, Aleš. Průvodce praktickou ekologickou výchovou. Brno: Rezekvítek ve spolupráci s Lipkou, 2000. ISBN 80-902877-2-4.

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY. 50 nápadů pro děti k záchraně Země. Praha: ČSOP, 1991. ISBN 80-900323-1-9.

JAVNA, Sophie. 50 nápadů pro děti, jak přispět k záchraně planety. Přel. Alena Světlíková. Praha: Akropolis, 2012. ISBN 978-80-7470-003-6.

HNUTÍ BRONTOSAURUS. Metodika: Environmentální vzdělávání a výchova. Dobrovolnictví. Brno: Hnutí Brontosaurus, 2017.

Elektronické zdroje

GIONO, Jean. Muž, který sázel stromy [online]. [cit. 2025-10-21].

Dostupné z: _____

The Man Who Planted Trees [video online]. YouTube, 2018 [cit.

2025-10-21]. Dostupné z: _____

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. Krajina a klima: interaktivní materiály pro školy [online]. Praha: ČHMÚ, 2021 [cit. 2025-10-21].

Dostupné z: _____

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR [online]. Praha: MŽP, 2021 [cit.

2025-10-21]. Dostupné z: _____

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR. Oficiální webové stránky AOPK ČR [online]. Praha: AOPK ČR, 2025 [cit. 2025-10-21].

Dostupné z: _____

HRANOSTAJ.cz: Katalog her [online]. [cit. 2025-10-21].

Dostupné z: _____

EDUALL.cz: Komplexní vzdělávací platforma pro učitele a lektory [online]. [cit. 2025-10-21]. Dostupné z: _____

NATURA – časopis o přírodě a životním prostředí [online]. [cit. 2025-10-21]. Dostupné z: _____

ŽIVA – časopis pro popularizaci vědy [online]. Praha: Akademie věd ČR, [cit. 2025-10-21].

Dostupné z: _____

MASARYKOVA UNIVERZITA. Informační systém MUNI [online]. Brno: Masarykova univerzita, [cit. 2025-10-21].

Dostupné z: _____

MASARYKOVA UNIVERZITA. Krajina – všichni o ní mluví. Ale co to je? [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2015 [cit. 2025-10-21].

Dostupné z: _____

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha: Seznam pomůcek

Příloha: Tabulka prvky v krajině

Příloha: Skupinové úkoly na výlet

Příloha: Kartičky Pojmy

Příloha: Kartičky kapek a zlodějů vody

Příloha: Obrázky typických krajin zranitelné a odolné

Tyto přílohy je možné stáhnout zde:

Obsah

Úvod	4
1. Východiska a cíle	5
Žážitková pedagogika – minimum pro Tebe	5
cíl → akce → reflexe	6
2. Cílová skupina – kdo přijede na akci?	7
Kognitivní vývoj	8
Sociální vývoj	8
Emoční vývoj	8
Tělesný vývoj	8
Morální a hodnotový vývoj	8
3. Cíle akce	9
Hlavní cíl	9
Dílčí cíle	9
4. Organizační příprava	10
5. Realizace programu	11
Struktura programu	12
Úvod – praktické (15 min)	13
Ledolamky a seznamovací hry (30 min)	14
Úvod do programu víkendu – Klima a krajina (30 min)	16
Hra na pojmy (45 min)	17
Rozcvička – Zloději vody honí kapky vody (10 min)	18
Odolná a zranitelná krajina (1,5 h)	18
Tvůrčí dílna – modelování krajiny v krabici (45 min)	20
Výlet po okolí s plněním skupinových úkolů (3 h)	20
Příběh Muž, který sázel stromy (45 min)	21
Rozcvička (15 min)	22
Reflexe na příběh Muž, který sázel stromy (1,5 h)	22
Reflexe na celý víkend, závěr (45 min)	24
Evaluace a zpětná vazba	25
6. Závěr	26
Seznam použitých zdrojů	27
Tištěné zdroje	27
Elektronické zdroje	28
Přílohy	29
Seznam příloh:	29

Hnutí Brontosaurus

Hnutí Brontosaurus je česká nezisková organizace, která se zaměřuje na ochranu životního prostředí a volnočasové aktivity převážně pro děti a mladé lidi. Propojujeme dobrovolnickou práci pro přírodu a památky, smysluplnou zábavu a vzdělávání s důrazem na bezprostřední kontakt s přírodou, rozvoj osobnosti a aktivní zapojení jednotlivce.

Více informací o Hnutí Brontosaurus najdeš na webových stránkách
www.brontosaurus.cz

Práci Hnutí Brontosaurus můžete podpořit zde:

NAŠE VIZE

Chceme svět, kde lidé nejsou lhostejní ke svému okolí,
respektují a ctí přírodu a kulturní bohatství
a společně o ně pečují.

Vzdělávání o klimatu a adaptaci v Hnutí Brontosaurus

Tento projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.

Projekt posiluje kompetence organizátorů aktivit neformálního vzdělávání v Hnutí Brontosaurus tak, aby uměli téma klimatické změny srozumitelně a efektivně komunikovat. Podporuje osvětu a aktivní zapojování dětí, mládeže a veřejnosti na lokální úrovni.